

Comunicat

privind aspectele de etică și integritate abordate în proiectele Legilor învățământului supuse dezbaterii publice

Subsemnații, cadre didactice universitare cu expertiză și implicare în domeniul eticii și al integrității academice, solicităm imperios prelungirea termenului acordat pentru încheierea dezbaterii publice a proiectelor de Legi ale învățământului până cel puțin pe data de 31 octombrie a.c.

Este inadmisibil și ridică serioase îndoieli privind buna intenție a demersului ca unor texte normative de asemenea anvergură și importanță să le fie rezervat pentru dezbatere un interval foarte scurt, 12 iulie – 24 august, în care școlile și universitățile sunt în vacanță și majoritatea cadrelor didactice în concediu.

Salutăm importanța acordată problemelor de etică și integritate în actualele proiecte legislative. Considerăm însă totodată că:

- Abordarea acestora este dezechilibrată, fiind orientată prioritar asupra studiilor universitare și, din cadrul acestora, asupra ciclului doctoral. Chiar dacă abaterile de la conduita corectă pe parcursul studiilor doctorale au un răsunset sporit în opinia publică este clar pentru orice persoană avizată că formarea atitudinilor și a comportamentelor favorabile fraudei intelectuale se realizează încă dinaintea intrării în facultate, în învățământul preuniversitar. De fapt, disponibilitatea pentru astfel de atitudini și comportamente blamabile nu crește, ci se diminuează pe parcursul ciclurilor de învățământ superior, de la licență la studiile postdoctorale.
- Este inadmisibilă prevederea potrivit căreia ”Titularul titlului științific de doctor poate renunța la titlul obținut prin act unilateral de voință.” (Titlul I, Art. 73 (7)) O atare reglementare, strict conjuncturală, a mai fost propusă anterior și retrasă în urma protestelor publice. Pe lângă caracterul dubios al unei astfel de inițiative, ce nu-și găsește echivalent în nicio altă situație similară de absolvire a unui program de învățământ, efectul acesteia pe viitor poate fi devastator, reprezentând, practic, o soluție ideală pentru orice doctorand sau doctorandă care optează pentru un comportament fraudulos.
- Ridică de asemenea serioase semne de întrebare prevederea de la Art 154 (1) potrivit căreia ”Răspunderea civilă sau administrativă, disciplinară, pentru faptele care determină existența abaterilor prevăzute la art. 153 alin. (1), alin (2) și alin (3) ale persoanelor care au avut sau au calitatea de membru al comunității universitare este înlăturată, nemaiputând fi angajată în condițiile depășirii termenului general de prescripție de 3 ani de la data săvârșirii lor, în conformitate cu art. 2.517 din Legea nr. 287/2009 privind Codul civil, republicată, cu modificările ulterioare.” Fiind vorba despre abateri de ordin etic, e îndoielnic faptul că acestea pot fi considerate vreodată prescriptibile, așa cum lasă să se înțeleagă textul citat. Raporturile dintre etic și juridic în instituțiile de învățământ necesită, cu siguranță, o dezbatere aprofundată.

- Modalitatea de soluționare a eventualelor fraude constatate în elaborarea tezelor de doctorat are și ea nevoie de o dezbatere aprofundată, iscând, altminteri, justificate îngrijorări. E surprinzătoare propunerea de desființare a Consiliului Național de Atestare a Titlurilor, Diplomelor și Certificatelor Universitare (CNATDCU), urmând ca atribuțiile acestuia să fie preluate, parțial, de alte două organisme ce urmează a fi înființate, Comisia Națională de Standardizare a Titlurilor și Gradelor Universitare (CNSTGU) și Comisia Națională de Etică a Titlurilor Universitare (CNETU). CNATDCU a acumulat o experiență considerabilă în gestiunea doctoratelor și a abilitărilor și a devenit, cu toate deficiențele lui, cel mai prestigios for de expertiză academică multidisciplinară din România. Considerăm că înaintea proiectelor de reorganizare structurală ar trebui să stea analiza funcțională. Din acest punct de vedere, constatăm că formula propusă de actualul proiect de Lege a învățământului superior în loc să consolideze, șubrezește și mai mult pârgurile necesare pentru a întări probitatea instituțională a Comisiilor de Etică, a Instituțiilor Organizatoare de Studii Universitare Doctorale (IOSUD), a Școlilor doctorale, a cadrelor didactice universitare în general și a conducătorilor de doctorate în special.

În speranța că atenționările formulate mai sus se vor dovedi eficiente,

Dr. Raluca Andone, Consiliul Național de Etică a Cercetării Științifice, Dezvoltării Tehnologice și Inovării (CNECSDTI), Institutul de Chimie Macromoleculară “Petru Poni” Iași

Prof. dr. Nicolae Octavian Bâlc, CNECSDTI, Universitatea Tehnică din Cluj-Napoca

Prof. dr. Marina Cap-Bun, director Școală doctorală și membru în Comisia de Etică a Universității “Ovidius” din Constanța

Dr. Constantin C. Brîncuș, Biroul Analiză și Formare în Domeniul Integrității Academice, membru CARFIA, Universitatea din București (UB)

Prof. emerit Alexandru Călinescu, Universitatea “Alexandru Ioan Cuza”, Iași (UAIC), decorat Les Palmes Académiques și cavalier al Ordinului Național de Merit, Franța.

Prof. dr. Adina Ciugureanu, decan al Facultății de Litere (2004-2012), Universitatea “Ovidius”, Constanța

Lect. dr. Daniela Cârstea, titulară curs Etică și integritate academică, UB

Prof. dr. Mircea Comșa, Universitatea “Babeș-Bolyai”, Cluj-Napoca (UBB)

Prof. dr. Călin Cormoș, Comisia de Etică, UBB

Conf. dr. Csaba Dégi, OMBUDSMAN, vicepreședinte al Comisiei de Etică, UBB

Prof. dr. Codrin Liviu Cuțitaru, decan al Facultății de Litere (2012-2016), UAIC, expert al Grupului “Coimbra” (2009-2016)

Conf. dr. Laura Carmen Cuțitaru, UAIC

Prof. dr. Dacian Dragoș, președintele Comisiei de Etică, UBB, președinte CNECSDTI

Prof. dr. Mircea Dumitru, rector UB (2012-2020), profesor la Facultatea de Filosofie

Lect. dr. Oana Fodor, Comisia de Etică, UBB

Prof. dr. Ovidiu Gavrilovici, președintele Comisiei de Etică, UAIC (2016-2020)

Conf. dr. Luciana Alexandra Ghica, UB

Asist. dr. Toni Gibeau, Etică și integritate academică, UB

Vlad Giurgea, student, Comisia de Etică, UBB

Lector dr. Alex Goldiș, UBB
Conf. dr. Marius Harosa, Comisia de Etică, UBB
Prof. dr. Otilia Hedeșan, Universitatea de Vest din Timișoara (UVT)
Conf. dr. Imre Balázs, Comisia de Etică, UBB
Prof. dr. Virgil Iordache, CNECSDTI, UB
Conf. dr. Dragoș Ivana, Etică și integritate academică, UB
Prof. dr. Leonte Ivanov, UAIC
Conf. dr. Adrian Lăcătuș, decan Facultatea de Litere, Universitatea Transilvania, Brașov
Prof. dr. Nicolae Lupu, președintele Comisiei de Etică și Deontologie Universitară, Academia de Studii Economice din București
Prof. dr. Vlad Manea, CNECSDTI, Universidad Nacional Autonoma de Mexico
Prof. dr. Roxana Marinescu, Academia de Studii Economice (ASE), București, coordonatoare Plan pentru egalitate de gen și Strategie pentru egalitate de gen, echitate, diversitate și incluziune, ASE 2022-2030
Conf. dr. Nicoleta Marțian, Comisia de Etică, UBB
Prof. dr. Andrei Mărcuș, Comisia de Etică, UBB
Conf. dr. Emilian Mihailov, director al Centrului de Cercetare în Etică Aplicată, UB
Prof. dr. Ileana Mihăilă, Etică și integritate academică, UB
Conf. dr. Doris Mironescu, UAIC
Prof. dr. Simona Modreanu, UAIC
Conf. dr. Rareș Moldovan, UBB
Prof. dr. Valentin Partenie Munteanu, UVT
Prof. dr. Gabriel Mursa, UAIC
Prof. emerit Mariana Nicolae, ASE
Lect. dr. Brândușa Nicolaescu, Etică și integritate academică, UB
Prof. dr. Antonio Patraș, prodecan al Facultății de Litere (2012-2016), UAIC
Conf. dr. Cristina Petraș, UAIC
Prof. dr. Alexandru Florin Platon, decan al Facultății de Istorie (2004-2012), UAIC
Prof. dr. Liviu Papadima, prorector UB (2012-2020)
Lect. dr. Andreea Paris-Popa, Etică și integritate academică, UB
Prof. dr. Dana Percec, UVT
Prof. dr. Marian Popescu, Director onorific al Centrului de Acțiune, Resurse, Formare pentru Integritate Academică al Universității din București
Prof. dr. Cristian Preda, decan al Facultății de Științe Politice, UB
Lect. dr. Voichița Radu, Comisia de Etică, UBB
Conf. dr. Mihai Rusu, Universitatea „Lucian Blaga” din Sibiu (ULBS)
Prof. emerit Dumitru Sandu, UB, membru CNATDCU (2000-2010), membru CNECSDTI (2016-2021)
Conf. dr. Călin Săplăcan, Comisia de Etică, UBB
Conf. dr. Emanuel Socaciu, Etică și integritate academică, UB
Prof. dr. Eugen Stamate, vicepreședinte CNECSDTI, Universitatea Tehnică a Danemarcei
Prof. dr. Ștefan Szedlacsek, vicepreședinte CNECSDTI, Institutul de Biochimie al Academiei Române,
Lect. dr. Emilia Șercan, UB
Prof. dr. Bogdan Ștefănescu, Etică și integritate academică, UB

Prof. dr. Andrei Terian, ULBS
Conf. dr. Claudiu Tufiş, UB
Conf. dr. Claudiu Turcuş, UBB
Conf. dr. Mihaela Ursa, UBB
Conf. dr. Radu Vancu, ULBS
Prof. dr. Dragoş Varga, ULBS
Prof. emerit Lazăr Vlăsceanu, UB
Conf. dr. Dragoş Zetu, UAIC